

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πράξη «Εκπαίδευση αλλοδαπών και παλιννοστούντων μαθητών»
Δράση: Επιμόρφωση εκπαιδευτικών και μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας

Επιμορφωτικό σεμινάριο

Η παιδαγωγική υποστήριξη των
σχολείων με πολυπολιτισμική σύνθεση
των μαθητών & ο ρόλος του σχολικού
συμβούλου (B' μέρος)

Περιλήψεις

Η ΕΡΕΥΝΑ ΔΡΑΣΗΣ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

Κυριάκος Μπονίδης,
Επίκουρος καθηγητής Α.Π.Θ.

ΣΚΟΠΟΣ του σεμιναρίου είναι:

- A) Η εισαγωγική ενημέρωση των συμμετεχόντων/ ουσών αναφορικά με τα θεωρητικά ερείσματα και τη μεθοδολογία της εκπαιδευτικής έρευνας δράσης.
- B) Η αντίληψη του ρόλου τους ως ερευνητών/ ερευνητριών ή «κριτικών φίλων» στο πλαίσιο μιας έρευνας δράσης.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

A) Εισαγωγή στην έρευνα δράσης

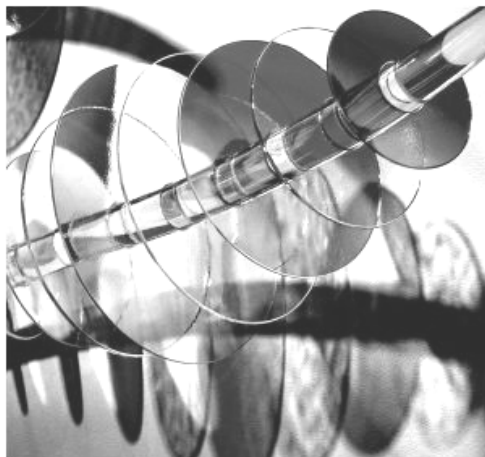
- 1) Προσδιορισμός και είδη της έρευνας δράσης
- 2) Αρχές και χαρακτηριστικά της έρευνας δράσης
- 3) Η εκπαιδευτική έρευνα δράσης- οι εκπαιδευτικοί ως ερευνητές και ερευνήτριες
- 4) Πεδία της εκπαιδευτικής έρευνας δράσης
- 5) Η ερευνητική διαδικασία- μεθοδολογικά εργαλεία
- I) Η έννοια του αναστοχασμού και της κριτικής πράξης
- II) Ο «κριτικός φίλος» ή η «κριτική φίλη»
- III) Οι σχολικοί σύμβουλοι ως ερευνητές και ερευνήτριες ή κριτικοί φίλοι και φίλες στο πλαίσιο της έρευνας δράσης.

B) Παρουσίαση ενός παραδείγματος έρευνας δράσης με αντικείμενο την ιστορική γνώση και την οργάνωση της εθνικής σχολικής γιορτής της 25ης Μαρτίου σε πολυπολιτισμικό σχολείο της Θεσσαλονίκης.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Altricher, H., Posch, P., Somekh, B. (2004), *Οι εκπαιδευτικοί ερευνούν το έργο τους*, Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Carr, W. and Kemmis, S. (1993). *Action Research in Education*. Στο: Hammersley, M. (επιμ.), *Controversies in Classroom Research*, London: Open University Press.
- Car, W. & Kemmis, S. (1997). *Για μια κριτική εκπαιδευτική θεωρία*, μτφρ. Α. Λαμπράκη- Παγανού, Ε. Μηλίγκου, Κ. Ροδιάδου- Αλμπάνη. Αθήνα: Κώδικας.
- Cohen, L., Manion, L, Morrison, K. (2007). *Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Elliot, J. (1991). *Action Research for Educational Change*. Milton Keynes: Open University Press.

- Gay, G. (2000). *Culturally Responsive Teaching. Theory, Research and Practice*. New York: Teachers College Press.
- Hollingsworth, S. (επιμ.) (1997). *International Action Research: A Casebook for Educational Reform*. London: The Falmer Press.
- McTaggart, R. (επιμ.) (1997). *Participatory action research*. New York: State University of New York.
- Kemmis, W. & MacTaggart, R. (επιμ.) (1988). *The action research reader*. Victoria: Deakin University.
- Kemmis, S., Wilkinson, M. (1998). Participatory action research and the study of practice. Στο B. Atweb, S. Kemmis and P. Weeks (επιμ.) *Action Research in Practice. Partnerships for social justice in education*, London: Routledge.
- Magos, K. (2007). The contribution of action- research to training teachers in intercultural education: A research in the field of Greek minority education. *Teaching and Teacher Education*, 23, 1102 - 1112.
- McNiff, J. (1999). *Action Research: Principles and Practices*, London: Routledge.
- McNiff, J., Lomax, P. and Whitehead J., (2003) *You and your action research project*, London: Routledge Falmer.
- Μπονίδης, Κ., Λουκίδου, Δ., Αντωνίου, Φ., Μπαλαμπάνη, Κ., Μπουραντάς, Ό., (2002). Το μάθημα της Ιστορίας στη Γ' τάξη του Γυμνασίου: Μία έρευνα δράσης με στόχο την ποιοτική αναβάθμισή του, *περ. Νέα Παιδεία*, τ. 101, σσ. 140- 151.
- Petersen, J. (1987). *Paedagogische Argumentation und didaktische Forschung I*. Kiel: Baerbel Mende.
- Schnaitmann, W.G. (επιμ.) (1996). *Theorie und Praxis der Unterrichtsforschung*. Donauwoerth: Auer Verlag.
- Wittrock, C.M. (επιμ.) (1985)³. *Handbook of research on teaching*. New York: Macmillan Publishing Company.

Η ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΓΝΩΣΤΙΚΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ ΣΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΩΣ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

*Ελευθερία Ζάγκα
Σχολική σύμβουλος φιλολόγων*

Το γενικό πλαίσιο αρχών που αφορά τη μάθηση και τη διδασκαλία μιας δεύτερης γλώσσας (Γ2), εφόσον αυτή αποτελεί όχι μόνο το αντικείμενο αλλά και το μέσο της διδασκαλίας σε μια σχολική τάξη με μικτό μαθητικό πληθυσμό, συνοψίζεται στα εξής:

- Η διδασκαλία της Γ2 χρειάζεται να στοχεύει στην ανάπτυξη τόσο των Βασικών Διαπροσωπικών Επικοινωνιακών Δεξιοτήτων (BICS) όσο και στην ανάπτυξη της Γνωστικής Ακαδημαϊκής Γλωσσικής Ικανότητας (CALP) των μαθητών. Στην εκπαιδευτική πραγματικότητα οι στόχοι αυτοί επιτυγχάνονται όταν οι μαθητές κατακτούν τη μορφή της γλώσσας που χρησιμοποιείται για καθημερινή επικοινωνία αλλά επίσης και όταν κατακτούν τον ακαδημαϊκό – επιστημικό λόγο, που χρησιμοποιείται στη διδασκαλία των γνωστικών αντικειμένων.
- Δεν είναι απαραίτητο αλλά ούτε και εφικτό να προηγείται η εκμάθηση της Γ2 και να έπεται η διδασκαλία των γνωστικών αντικειμένων.
- Η εκμάθηση της Γ2 επιταχύνεται, όταν αυτή διδάσκεται μέσα σε ένα αυθεντικό επικοινωνιακό περιβάλλον, όπου οι μαθητές εκτίθενται σε γλωσσικά ερεθίσματα που τους είναι κατανοητά και τα θεωρούν ενδιαφέροντα.
- Ο συνδυασμός γλωσσικής διδασκαλίας και γνωστικών αντικειμένων, όπως προκύπτει από την έρευνα, συντελεί στην ανάπτυξη της Γνωστικής Ακαδημαϊκής Γλωσσικής Ικανότητας σε σχέση με την αυτόνομη διδασκαλία του γλωσσικού μαθήματος.
- Η πρώτη γλώσσα (Γ1) των μαθητών όχι μόνο δεν παρακωλύει αλλά αντίθετα ενισχύει την ανάπτυξη της Γ2.

Το παραπάνω θεωρητικό πλαίσιο βρήκε εκτεταμένη εφαρμογή σε διδακτικές προσεγγίσεις όπως η διδασκαλία της γλώσσας με βάση το περιεχόμενο (content- based instruction), η πλαισιωμένη διδασκαλία γνωστικών αντικειμένων (sheltered subject instruction) και η διδασκαλία με στρατηγικές (strategies – based instruction), οι οποίες αξιοποιούν στη διδασκαλία της Γ2 τα γνωστικά αντικείμενα του σχολικού αναλυτικού προγράμματος σπουδών.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Baker, C., (2001). *Εισαγωγή στη Διγλωσσία και τη Δίγλωσση Εκπαίδευση*. Εισαγωγή, επιμέλεια, Μ. Δαμανάκης. Μτφρ. Α. Αλεξανδροπούλου. Gutenberg, Αθήνα.

- Baker, C., and Garcia, O., (1986). *Policy and Practice in Bilingual Education*. Multilingual Matters, Clevedon.
- Cantoni- Harvey, G., (1987). *Content area language instruction. Approaches and strategies*. Addison- Wesley Publishing, USA.
- Carrasquillo, A., and Rodriguez, V., (1996). *Language minority students in the mainstream classroom*. Multilingual Matters, Clevedon.
- Chamot, A., and O' Malley, J.M., (1987). The Cognitive Academic Language Learning Approach: A bridge to the mainstream. *TESOL Quarterly*, 21(3): 227-249.
- Clegg, J., (1996). *Mainstreaming ESL: Case Studies in integrating ESL students in Mainstreaming Curriculum*. Multilingual Matters, Clevedon.
- Cohen, A., (1998). *Strategies in learning and using a second language*. Longman
- Cummins, J., (1981²). The role of primary language development in promoting educational success for language minority students. In California State Department of Education (ed.), *Schooling and Language Minority Students. A Theoretical Framework*. California State Department of Education, Los Angeles.
- Cummins, J., (2005 β' έκδοση). *Ταυτότητες υπό διαπραγμάτευση: Εκπαίδευση με σκοπό την ενδυνάμωση σε μια κοινωνία της ετερότητας*. Gutenberg, Αθήνα.
- Genesee, F., (1987). *Learning through two languages: Studies of immersion and bilingual education*. Newbury House, New York.
- Met, M., (1994). Teaching content through a second language. In F. Genesee, F. (Ed). *Educating Second Language children: The whole child, the whole curriculum, the whole community*. Cambridge University Press, Cambridge.
- Αραποπούλου, Μ., Γιαννουλοπούλου, Γ., (2002). Εγκυκλοπαιδικός οδηγός. *Η χρήση της γλώσσας στα μη γλωσσικά μαθήματα: ο λόγος των επιστημών* www.komvos.edu.gr/glwssa/Odigos/thema
- Ζάγκα, Ε. (2005). *Μάθηση και διδασκαλία μιας Δεύτερης Γλώσσας: Από τα μοντέλα διδασκαλίας με βάση το περιεχόμενο σε προσεγγίσεις με έμφαση στο περιεχόμενο*. Επιστήμες της Αγωγής, Θεματικό τεύχος 2005, Ρέθυμνο(3), 69-79.
- Ζάγκα, Ε., (2005). *Διδάσκοντας «γλώσσα και περιεχόμενο»: Η αξιοποίηση των γνωστικών αντικειμένων του αναλυτικού προγράμματος στη γλωσσική διδασκαλία*. Πρακτικά επιμορφωτικής διημερίδας με θέμα: «Διαπολιτισμική Εκπαίδευση και η διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας», Υπ. Παιδείας και Πολιτισμού, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου, Λευκωσία, 2006, 159-175.
- Ζάγκα, Ε., (2005). *Το μάθημα της Ιστορίας ως επικοινωνιακό περιβάλλον για τον μαθητή και πλαίσιο διδασκαλίας μιας Δεύτερης Γλώσσας: Μια διδακτική εφαρμογή στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση*. Πρακτικά του Διεθνούς Συνεδρίου, με θέμα: «Διδακτική της ελληνικής ως δεύτερης / ξένης γλώσσας – Νέες τάσεις» του ΣΝΕΓ, ΑΠΘ, University Studio Press, Θεσσαλονίκη, 162-171.